

LIST IZLAZI TJEDNO. GODISNJA PRETPLATA 30 DIN. ZA INOZEMSTVO 60.—
OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA VIII. BROJ 42.
Sibenik, 17. li-topada 1937.

RUKOPISI SE NE VRACAJU — ADRESA
UREDNIŠTVA I UPRAVE: SIBENIK pp. 17.

Prosvjeta

Putovima velikog Učitelja

U boj protiv posredništva!

Sunca je sve manje i dani su ve kraći. Sjene, pune vlage i noga mrtvila, produžuju se i nagoješću skoru i potpunu smrt mjunima dosad zelenih listova i mi-snih cvjetova. Znak je to, da se ribližava krezuba zima.

Tako je svake godine. A kad se kojim slučajem dogodilo da zemlje potpuno nestane sunčanih zraka, sunčanoga svijetla i to-line, nestalo bi svakoga života i epote. Jer se život i ljepota hrane sunčanim mlijekom!

Bez sunca nema svijetla, bez sunca nema života ni ljepote. Tako je na zemlji. — Ali i za naš duševni život potrebno je sunce i svijetlo. I Bog, jedini i vječni stvaralac, to nam je dao kad nas je obdario razumom.

Čovječji razum je veliko, i blizavo sunce. On raspršava maglu neznanja i osvjetljuje tamne staze života. Bolje reći: Naš razum je tako sposoban, samo mu treba ružiti prikladne hrane. A ta hrana se zove prosvjeta.

Prosvjeta dolazi od riječi svijetlo; jer kao što svijetlo svijetli tami, tako i prosvjeta rasvjetljuje tamnu noć čovječjega razuma poznavajući ga sa svijetom i životom u njemu.

Čovjek bez ikakve prosvjete liči slijepcu s otvorenim očima. Kakav slijepac, čini nam se, gleda, ali ništa ne vidi. I neprosvjetljen čovjek putuje po svijetu mimo mnogih stvari i događaja, ali ne vidi i ne razumije.

Da se podigne narodna prosvjeta na veći stupanj, osnivaju se razne škole: osnovne, srednje i visoke. Seljak, na primjer, u revovitim prilikama, svršava samo osnovnu školu; i kad je dovrši, na prilično dobro čitati i pisati. Međutim, varao bi se onaj koji bi se smatrao prosvijetljenim samo kadbi toga što zna čitati i pisati. To je, naime, samo prvi stupanj prosvjete.

Seljaka tek onda možemo nazvati prosvijetljenim kada uzljubi knjigu, koju uzima u ruke u svako slobodno vrijeme. Prosvjeta sela ne mjeri po broju dućana i drugih javnih lokala, nego po broju časopisa i knjiga koje dolaze u selo i u njemu se čitaju.

Ali ima razlike između prosvjete i prosvjete, kao između knjige i knjige. To moramo veoma ozbiljno oglasiti: Bolje je ne znati

Kod svake stvari možemo gledati lice i naličje. To posebice vrijedi za život vremena današnjice.

Radništvo je u otpadu od Boga. Ta je činjenica svakomu jasna. U otpadu od Boga su, uopće, svi beskućnici, bilo da su sami krivi svojoj sudbini ili ih je ko drugi degradirao na stepen koji čovjeka ponizuje. Radali su se sistem, kazivali su se putovi, koji bi vodili boljim i sretnijim danima. Kušalo se jedno i drugo, a uspjeha nije bilo vidjeti. Danas je čovječanstvo, zbilja, razočarano, i sve jače izbija uvjerenje, da se drukčije neće dati, nego putovima koje je zacrtao veliki Učitelj i Radnik — Gospodin Isus Krist. Pomlađenim korakom kroči tim putovima belgijsko i francusko radništvo i pokazuje stazu svima ljudima dobre volje.

Mi nismo zemlja beskućnih radnika. Mi smo zemlja seljaka.

Problem koji potresa mozgove radničkoga naroda jest: kako doći do hrane i odijela!

A imaju li seljaci svoj problem? Imaju!

A taj je: kako što pristojnije novčiti plodove znoja i žuljeva!

I seljak muku muči, iako ne onoliko koliko beskućni radnik. Čitav problem je u tome: što svoje plodove jeftino prodaje, a svoje potrebe skupo plaća. Radnik slabo živi, a ono što on izrađuje seljak skupo plaća; seljak slabo živi, a ono što on jeftino prodaje, radnik skupo plaća. Zašto je to tako? Radi toga, jer je previše posrednika između radnika i seljaka; jasnije rečeno: jer je previše ljudi koji o samoj trgovini žive!

Nije trgovac samo onaj koji sjedi za trgovačkom klupom i čeka svoje mušterije da im proda tjestenine i platna. U širem smislu riječi, trgovci su svi mogući posrednici, kojih je previše, a moralo bi ih biti manje. Sada, u ovom vremenu, možda ih i nije, baš, tako previše. Potrebe vremena su i njima dodijelile položaj. Ali, stvar-

ni čitati ni pisati nego se opijati otrovom iz knjiga koje su pune lažizla i necudorednoga blata.

Dobra je knjiga vjeran prijatelj. Vrednija je od zlata i dragoga kamenja! Ali koliko je to dobra knjiga, toliko je zla knjiga propast i smrt za pojedince i čitav narod.

Ove godine se navršava 70 godina od osnutka našega hrvatskog književnog društva sv. Jeronima. I ono se osnovalo samo radi valjane katoličke i narodne prosvjete! — Svetojeronimsko društvo je sjajan i živ primjer kako se narod mora prosvjetljivati, a u isti mah, i kako narod ima ljubavi prema do-

no ih je previše. Svi hoće da se obogate na samom posredništvu, samom izmjenom plodova, što ih na vidjelo daje radnički i seljački znoj.

Više uzroka, a jedna posljedica. Jedan od jačih uzroka ekonomskoga stradanja u današnjim vremenima jest: upravo preveliki broj posrednika. Najsigurniji put koji vodi boljitku jest: obnova duše i srca, jer kada imamo čovjeka imamo sve. Tim se putem mora ići, jer on vodi sigurnom boljitku. Ali, jer mi dobro znamo da ćemo promjenom nutrine čovjekove najkasnije moći pridrijeti kod onih koji vode prvu ulogu u ekonomskom pitanju, jer im to ne ide u račun, prema današnjem načinu shvaćanja života, moramo jedno činiti, a drugo ne propustiti. To drugo jest: pravedan i pošten boj protiv nepotrebnoga posredništva! To, što je pravedno, pošteno i dopušteno, i što nosi odmah dobre rezultate, jest: stvaranje smisla za dobro zajednice, propaganda i gajenje združne svijesti. Posredništvo zamijeniti združnim pothvatima.

Opet široko polje izgrađenim katoličkim omladincima!

Svaki dobar pothvat treba nesebičnih i poštenih ljudi. Ako ijedan pothvat treba ljudi poštenja, to u prvom redu treba združni rad, ma koje vrsti. I mladost i sva javnost neka bude svijesna: ako kader poštenjaka i altruista, bez kojih je nemoguć bilo koji uspješan rad na združnom polju, ne dade katolički orijentirana omladina, odgajana u katoličkim društvima, niko ih drugi ne će dati. S tim treba da budemo na čistu, za sada i za uvijek. Onaj koji je rekao: „Dao sam vam primjer“ — najveći je altruista što ga je zemlja vidjela, a Njega i samo Njega se stavlja za prvi Uzor omladini s Križem na prsima.

A združni rad opet ni nije rad skroz za drugoga. Ne, dok radimo za drugoga, radimo i za same sebe, kao

pripadnike skupine koju okuplja svijest zajedništva. Jer je to tako, onda je još lakši prodor zadrugarstvu bilo kakve forme.

Na ovaj rad je pozvana u prvom redu omladina. Omladinu angažirati kao nosioca toga rada, osamostaliti je, te je, naravno, za taj posao solidno spremni i neprestano izgrađivati. Stariji čovjek je sebičan, pa bio ne znam kako dobar, i nikada ne će biti sposoban žrtvovati i uraditi onako i onoliko koliko izgrađeni omladinae katoličkoga gledanja na život.

Samo elita može biti sposobna za vodstvo združnoga rada. Elita, to jest izgrađena mala skupina mora voditi, i onda je uspjeh siguran, jer su betonski temelji zadrugarstva: sposobnost i nesebičnost, a to upravo daje ta odgojena skupina.

Ljudi imaju oči, i ko nije slijep taj će progledati i doći do uvjerenja koje stoji i ostaje: biće ti onako kakav budeš ti — koliko budeš znao, umio i radio. To je revolucija, to je preokret u mišljenju i shvaćanju i gledanju koji donosi omladina života, a čekanje autobusa koji će doletjeti s neba ili sa zemlje i početi dijeliti hranu i odijela, sve za ništa, prepuštamo lijenčinama i budalašima, koji su, valjda, veliki u očima svojim, ali u ničijim više. Junior.

HAVRATSKI SOCIJALNI TJEDAN

Program „Socijalnoga tjedna“ Alokucije, predavanja, ankete i govori. - Prijave učesnika

Poslovni odbor „Socijalnoga tjedna“, o osnutku kojega smo javili u prošleme broju, utvrdio je konačni program „Socijalnoga tjedna“. Zadaća će ovogodišnjega „Socijalnoga tjedna“ biti, da se sistematski i temeljito prouči i raspravi moralno i svrhunaravno značenje obitelji te njezina društvena, gospodarska, odgojna i kulturna uloga u cjelokupnoj društvenoj zajednici. Nadalje će se nastojati istražiti i upoznati pogibli, kojima je izvrnuta čvrstoća i sklad obiteljskoga života. Nakon toga proučenoga današnjeg stanja obitelji tražit će se načini i sredstva, kako da se održi čista, zdrava, čvrsta i jaka obiteljska zajed-

ricom života.

Sada kad se, o blagdanu svetoga Jeronima, najviše raspačavaju pučke knjige, upućujemo dva poziva: jedan narodnoj inteligenciji, a drugi samom narodu.

Dužnost je inteligencije, koja je izašla iz naroda i živi s narodom, da promiče narodnu prosvjetu. A najlakše će to postići, ako se potruži oko širenja dobrih svetojeronimskih knjiga.

Ali i ti dragi naš hrvatski narode, upoznaj ljepotu i veliku cijenu prave prosvjete pa objeručke prigri dobri knjigu, u kojoj je, na bijelim stranicama, ispisana mudrost i životno iskustvo.

Ig.

Moćno oružje protiv neprijatelja Vječnoga

Enciklika o sv. Krunici

(Nastavak 1.)

Da među različitim pak molitvama, koje se korisno upravljaju Bogorodici Djevici, naročito i poglavito mjesto zauzima Krunica Marijina, nema nijednoga Kristovog vjernika, koji to ne bi znao. Ovaj obrazac moljenja, koji neki nazivlju „Psaltir Djevičin“ ili „Časoslov evanđelja i kršćanskoga života“, Naš Predšasnik, sretno uspomena Lav XIII. ovako krepko opisuje i uvelike preporuča: „Divot-vijenac, savit iz evanđeoskoga hvalospjeva, u koji se umeće molitva Gospodnja, spojen sa dužnošću razmatranja, najkrasnija vrsta molitve... i nadasve plodonosna osobito za postignuće besmrtnoga života“ (*Djela Lava*, 1898., sv. XVIII., str. 154, 155). To se naime jasno razabire iz samoga cvijeća, od kojega je spletena ova očajstvena Krunica. Ta koje će se zgodnije i božanstvenije molitve moći da nađu?

Prva je zaista ona, koju je sâm naš Otkupitelj, kad ga učenci zamoliše: „Uči nas moliti“ (Lk. II, 1), svojim ustima izrekao. Ova presveta molitva zbilja ne samo iskazuje slavu Boga, koliko to stoji do nas, već se stara i za sve potrebe našega tijela i duše. I uistinu kako će se to dogoditi, da nam Vječni Otac, moljen riječima svoga vlastitog sina, ne će priteći u pomoć?

Druga je pak pozdrav andeoski, koja počinje sa hvalospjevom arkanđela Gabrijele i sv. Elizabete, a svršava se onom nadasve pobožnom zamolbom, kojom sebi vapimo pomoć od Blažene Djevice sada i u skrajnim časovima. K ovim molitvama, izvršenim živim glasom, pridolazi razmatranje svetih otajstava, koje nam gotovo pred oči naše stavlja radosti, žalosti i trijumfe Isusa Krista i njegove Majke, da bismo iz njih crpili olakšanje i utjehu u našim tjeskobama te da bismo i mi osjetili pobudu, da se, nasljedujući ovakve presvete primjere, po sve višim stepenicama vrline, popnemo k sreći vječne domovine.

Izvan sumnje je lak, Časna Braćo, te svima, pa i prostima i neukima, prilagodan ovaj način moljenja, koji je čudesno raširio sv. Dominik, ne bez pobude Djevice Bogorodice ni bez višnje opomene. No kako su

Dnevni i životni problemi

Četvrto pismo mladom prijatelju

„Najljepša hvala na Vašem cijeljenom pismu, koje me je svestrano razveselilo. Najprije za to, jer mi je dalo odgovor i razjašnjenje na moja pitanja, a drugo jer vidim, da me potpuno razumijete i da Vam je moguće slovenski napisano pismo kao lijepi pozdrav iz Slovenije, zemlje pune lijepih uspomena i prirodnih krasota. — — —

Uistinu mi je žao, da Vas pored Vaših poslova još obremenjujem svojim pismima, ali katkada čisto osjetim potrebu, da se razgovoram — iako samo pismom — o stvarima koje me zanimaju i za koje je uvijek najbolje, da ih upoznamo u pravoj svjetlosti.

da kod 15. katoličkih naroda. Kod svih tih naroda je provedena organizacija „Socijalnoga tjedna“ na sličan način kao u Francuskoj, a prihvaćen je i isti sistem i metoda rada, osim u koliko posebne prilike pojedine zemlje traže neka odstupanja ili izmjene u sistemom. S obzirom na to možemo govoriti o već opće ustaljenom tipu Socijalnoga tjedna, koji ima svagdje istu svrhu, koji je svojim zadacima, sistemom i metodama polučio svagdje najbolje uspjeha, pa i mi idući za istim ciljem možemo nastojati, da se u pogledu organizacije, sistema i metode rada približimo što više moguće tome općenitom tipu.

I kod nas Hrvata postoji teško socijalno pitanje, jer i kod našega naroda biju teška socijalna, gospodarska i moralna zla široke slojeve seljaka, radnika, malih obrtnika, činovnika i t. d. I mi moramo da ta pitanja temeljito proučavamo i da tražimo lijeka ranama na našem narodnom tijelu. Treba da ih proučavamo sistematski, temeljito, i u cjelini, a u duhu kršćanskoga svjetlovnog nazora. Zato je i kod nas potrebna ustanova „Socijalnoga tjedna“.

Na „Socijalnom tjednu“ treba da se okupe naši katolički naučni radnici: teolo-

daleko od puta istine zalutali oni, koji ga zabacuju kao dosadni obrazac neprestanim ponavljanjem iste pjesme, vrijedan, da se prepušti djeci i pobožnim ženicama. S tim u vezi treba najprije primjetiti, da pobožnost isto tako kao i ljubav, iako veoma često redom izgovaraju iste riječi, ipak ne ponavljaju jedno te isto, nego vječno nešto nova, što je naime izvađeno iz novog osjećanja ljubavi. Osim toga ova vrsta molitve ispoljuje, dakako, i traži evanđeosku bezazlenost i poniznost duha. Ako ovu prezremo, nije nam moguće postići nebesko kraljevstvo, kako nas uči sam božanski Otkupitelj: „Zaista vam kažem, ako se ne obratite i ne postanete kao mališni, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko“. (Mt. 18, 3.) Medutim, ako vijek, naduven ohološću, izruguje i odbacuje Marijinu Krunicu, ipak je ona nebrojenim četama najsvetijih ljudi, svake dobi, svakoga staleža, ne samo bila najmilija i najpobožnije su je molili, već su je i u svako doba upotrebljavali kao najmoćnije oružje za otjeranje vragova, za očuvanje neporočnosti života, za revnije sticanje vrline i napokon za pribavljanje mira ljudima. Uvijek je k tomu bilo ljudi, najodličnijih na polju znanja i mudrosti, koji, iako zauzeti znanstvenim i istraživačkim radovima, ipak nikada ne bi propustili, da ma i jedan dan prode, a da ne bi kleknuli pred slikom Bogorodice i njoj se na ovaj veoma pobožan način molili. Čak i kraljevi i knezovi, iako rastrgani raznim brigama i naporima, smatrali su svojom svetom dužnošću, da to isto čine. Stoga ovu otajstvenu krunu ne nose i ne stišću samo ruke priprostih ljudi i siromaha, nego je ona časna za građane bilo koga staleža.

Uz to ne želimo ovdje šutke mišići, da je sama Presveta Djevica, i u naša vremena, najtoplije preporučila ovaj obrazac moljenja, kad se ukazala u lurdskoj spilji i kad je djevojku čiste duše svojim primjerom učila tu molitvu. Zašto se dakle ne bismo nadali svemu, ako bismo se ispravno, sveto i kako se pristoji, na ovaj način, molili nebeskoj Majci?

(Nastavit će se)

muž i, po njegovoj zaslugi, cijeli češki narod. Naravski da smo posebno mi govorili i raspravljali o demokraciji, o kojoj je pokojni tvrdio, da je jedini pravi način vladanja. Narod je sve. Po njegovoj volji je vladar i zato se taj mora brinuti, da ljudstvu dađe mogućnost života, dostojna čovjeka, Božjega bića. — P'tam Vas, kako se Vama čini ta stvar, koja ima tako velike ljude iza sebe? Ne znam zašto se toliki spotiču već o samu riječ „demokracija“ ili je najviše sa prezirnim smješkom slušaju, jer da je to tobože gnjila, prazna riječ!“

Mladi prijatelju! Smrću T. Masaryka je doista iščezla sa svjetske pozornice jedna impozantna figura, nestalo je jednoga velikana, političara, filozofa i pisca, kome su se divili i koga su slušali milijuni. Svojem životom i radom veliki je president zacrtao duboku brazdu u povijesti češkog i slovačkog naroda, kao i Evrope, i potomstvo će još dugo godina brati plodove njegova rada. Bilo je i krivulja i negativnih strana u njegovu životu i radu, ali Masaryk je ipak pozitivni stvaralac, čiji je veliki eklektični duh znao izabrati na njivi ljudske misli ono najbolje, što se osobito pokazalo zadnjih godina njegova života.

Ne čudite se, prijatelju, što danas toliki i toliki — naravski radi krivoga razumijevanja — napadaju i omalovažavaju demokraciju. U modernom svijetu vidimo čudnu i apsurdnu pojavu, da brane i da se zalažu za demokraciju oni, koji svojim djelima najviše krše načela demokracije. Demokracija je doživjela čudnu i nerazumljivu sudbinu, da se deklariraju njezinim pristašama oni, koji najviše tiranskog i diktatorskog duha u sebi imaju. Danas Vam u ime „demokracije“ na najtiranski način ubija crveni komunizam svoje protivnike. Danas Vam u ime „demokracije“ na najokrutniji način „pučka fronta“ guši svaku slobodu misli, progoni svoje protivnike i traži slobodu samo za sebe, za svoje pristaše. Oni, koji vladaju tobože u ime naroda, demokrate, guše isti taj narod, teroriziraju ga, zatiru u njemu svaku svijest, privatnu inicijativu, polet i stremljenje. Riječ u jednu modernu su „demokrate“ izdali na svim linijama demokraciju.

Eto, prijatelju, takvi „demokrate“ kompromitirali su i kod mnogih omrazili uzvišenu misao demokracije. Narod je na svojim leđima iskusio, da ga isto tako bole kundaci i batine, koje su dane u ime „demokracije“, kao i one, koje su dane u ime — stavimo — fašizma! Narod je vrlo dobro vidio da isto tako ubija „demokratski“ pištol Staljina, kao i fašistički Hitlera. Isto je tako grozno kad se u ime „demokracije“ mirni ljudi napadaju u vlastitim kućama, trpaju u policijski auto, voze na groblje i tamo ubijaju i zakopavaju (K. Sotelo — Španjolska!) — to je isto tako grozno kao i kad se radi u ime fašizma. Hrvatski narod se na pr. vrlo dobro sjeća, da su ga isto tako grozno bolili kundaci grlatoga „demokrate“ i „pučkofrontaša“ Većeslava Wildera i njegovih orjunaka, kao što su ga bolili i kundaci „integralca“ Uzunovića, Jevtića i dr. U ustima takvih ljudi je riječ „demokracija“ i više nego gnjila i prazna riječ. Oni lažu i mistificiraju javnost

životu. Rači toga se osjećala potreba, pa se pojedina pitanja društvenoga života prouče u cjelini, sa svih gledišta, te da se onda izradi i jedinstvena osnova za rješavanje toga pitanja. Tako se javila misao, da bi bilo potrebno skupiti sociologe, teologe, moraliste, filozofe i ekonomiste zajedno na jedno zborovanje, na kojemu bi se u tanjine proučilo koje važno pitanje društvenoga života. Ta je misao bila ostvarena najprije u Francuskoj, gdje se godine 1904. u Lyonu održalo prvo ovakvo zborovanje socijalnom pitanju kroz tjedan dana, pa se to zborovanje dobilo ime „Socijalni tjedan“.

U Francuskoj se ta ustanova uvrijedila, tako da se svake godine od 1904. do danas, najveći gozine rata, držao Socijalni tjedan u jednom drugom gradu. Francuski „Socijalni tjedni“ su donijeli vanredno velikih uspjeha u izgradnji kršćanske socijalne nauke te u njezinu širenju u narod, a dali su poticaja za vrlo obilan praktični socijalni rad. Do danas su francuski „Socijalni tjedni“ razvili svoj poseban sistem i metodu rada. U njihov su se primjer ugledali i drugi katolički narodi tako, da je ta ustanova „Socijalnoga tjedna“ uvedena do sa-

zi, sociolozi, filozofi, ekonomisti, pravnici i naši praktični radnici iz organizacijskoga područja. Teoretičari treba da ispituju pojedina pitanja društvenoga života, kao na pr. pitanje obitelji, zvanja, države, odgoja i t. d. s gledišta teološkoga, filozofskoga, socijalnoga, gospodarskoga, i pravnoga. Oni treba da ustanove faktično stanje: nedostatke, pogreške, zablude, poroke, teškoće i pojedina zla, da potraže uzroke i razloge toga stanja; da ispituju krive nauke i njihove rezultate; a na koncu da prikažu sliku ispravnoga stanja i prava načela, po kojima se imade ravnati pojedina društvena ustanova, te sredstva, kako će se moći provesti obnova te ustanove u kršćanskom duhu. Praktičari organizatori pak imaju da vijećaju, kako će konkretno poduzeti mjere u različitim organizacijama i ustanovama da se poluč određena svrha. Slušači na tim predavanjima i razgovorima stiču orijentaciju u svim raspravljenim pitanjima i pobudu za socijalni rad.

Tako „Socijalni tjedan“ ima da izradi jedinstveno mišljenje i gledanje na pojedina društvena pitanja i da dađe jednaku pobudu za rad svim silama, koje djeluju u katoličkom obnovnom radu. Ovo jedinstvo

ideja i osjećaja te metode rada stvorit će jedinstven katolički mentalitet, koji će blagotvorno utjecati na jedinstvo u praktičnom radu svih katolika za obnovu društva u kršćanskom duhu.

„Socijalni tjedan“ je prema tome ustanova, na kojoj se izgrađuje kršćanska socijalna nauka u jedinstvenom pravcu i izdaju smjernice za jedinstveni katolički socijalni rad. Ta ustanova ima da služi svim katoličkim organizacijama pružajući im obilno vrelo socijalnoga znanja i odgoja te pobuda za socijalni rad.

Značenje i važnost „Socijalnih tjedana“ mnogo cijeni i Sv. Stolica. Pape, počevši od Pija X., pa do sadašnjega Pija X., naročito su poticali i bodrili katoličke različite zemalja, da provedu ovu ustanovu „Socijalnoga tjedna“ te su podjeljivali svoj poseban blagoslov svakom „Socijalnom tjednu“.

Potaknuti ovim pobudama Sv. Stolice i uzornim primjerima drugih naroda, laćamo se i mi Hrvati, pomoću Božjom, ovoga zaatka, da uvedemo „Socijalni tjedan“, koji će služiti visokom cilju obnove društva u kršćanskom duhu.

svojom „demokracijom“! Za njih je „demokracija“ samo demagoški šlager i ništa više!

Takve „demokracije“ mi ne ćemo, jer ne ćemo diktature, ne ćemo fašizma, pa zvao se on crveni fašizam ili crni fašizam. Ne ćemo tiranskoga rasizma, materijalizma krvi i rase, ali ne ćemo ni crvene diktature, pa pružala nam je i „pučka fronta“ pod firmom „demokracije“!

Međutim, što je sa Masarykovom demokracijom? Masaryk je bio duboki mislilac i veliki dižavnik-filozof, a da bi mogao tako duboko pasti i zablutiti, kao što su to pali moderni „pučkofrontaški demokrate“. Masaryk je demokrate u pravom smislu riječi i njegova je demokracija prava demokracija. Takav je bio bar u teoriji, a zašto u praksi nije potpuno proveo svoja demokratska načela, osobito prema Slovacima, o tome će suditi povijest.

Navešću Vam samo neke najnovije izjave Masarykove o demokraciji, da vidite kako je ispravno umovao taj veliki državnik: „Svoj razlog za demokraciju imam u vjeri u čovjeka, u njegovu vrijednost, u njegovu duhovnost i besmrtnu dušu. To je ta prava jednakost. Vječnost (čovjek sa besmrtnom dušom) vječnom (čovjeku sa besmrtnom dušom) ne može biti ravnodušna, vječno ne može vječno zloupotrebljavati, ne može ga iskorišćavati i nanositi mu nasilje. Etički je demokracija obrazložena kao političko ostvarenje ljubavi prema bližnjemu. — Demokraciju primam zajedno s ekonomskim i materijalnim posljedicama, ali zasnimam je na ljubavi — na ljubavi i pravdi, koja je matematika ljubavi i na uvjerenju, da na svijetu treba da pomažemo ostvarenje Božjega poretka. — Sva razumna i poštena politika je provadanje i učvršćivanje humanosti. Politiku, kao i sve što radimo, moramo konsekventno potčinjavati etičkim zakonima. Politiku, kao i čitav život pojedinca i društva, ne mogu nego shvaćati „sub specie aeternitatis“ — pod vidom vječnosti! — Egzistencija duše je prava baza demokracije; vječnom vječnom ne može biti ravnodušno, besmrtno je jednak besmrtnom. Odatle ljubav prema bližnjemu dobiva svoj specijalan, metafizički smisao. — Mi smo radnici u Božjem vinogradu. Čovjek je učinjen po slici Božjoj — —; iz toga za čovjeka proističe svijestan energizam, suradnja s Božjom voljom. — — Ideal demokracije nije samo politički, već i socijalan te ekonomski ideal. Komunistam otklanjam. Bez individualizma, bez utakmice nadarenih individua u iznazačkom duhu, bez sposobnih šefova, bez genija, društveni se rad ne može organizirati na razuman i pravedan način. Socijalno govoreći demokracija nije drugo, do li trijumf nad bijedom koja degradira. U republici, u demokraciji, ne smije biti dopušteno nijednom pojedincu, nijednoj klasi da živi na račun svojih sugrađana. Jer u demokraciji čovjek ne bi smio biti prosto sredstvo za nekoga drugog čovjeka. Razlika, koja je prirodno dana, mora biti organizirana različitom i hierarhijskom funkcijom. A kako ćemo organizirati ljude, ako li ne razlučivanjem viših od podložnika? Ali organizacija znači službu, a ne aristokratski privilegij i gospodstvo. Demokracija treba šefove, a ne gospodare.“

Ovo su samo neke misli izvadene iz knjige „Razgovori sa T. G. Masarykom“ od češkoga književnika Karela Čapeka, u kojoj su sintetizirane političke misli Masarykove. Masaryk potpuno ispravno temelji svoju demokraciju na religiji, na besmrtnosti duše, jer odatle tek proizlazi prava vrijednost čovjeka. Bez tih se temelja svaki politički sistem izrodi u tiraniju čovjeka prema čovjeku. Masaryk je to dobro shvatio, pa zato je naglašavao u čovjeku ono bitno, a to je njegova duša, njegov viši „ja“. Zato je njegova demokracija prava demokracija, uz koju možemo mi katolici slobodno pristati, kao što su pristali i češki katolici. Masaryk je u zadnje vrijeme osobito naglašavao važnost katolicizma i katoličke Crkve, tako, da se mislilo, da će konvertirati. „Program katolicizma — program je današnjice!“ — rekao je on.

Ne znamo, da li je to na čast!

Profesor vodi kampanju proti križarskoj organizaciji

U jednoj od srednjih škola (zapravo njima sličnoj!) pojavljuje se u današnjem dobu i prilikama jedna sasvim nezdrava, pojava. Ta pojava ne samo da nije svrsishodna u političkom pogledu, već ni nacionalno ne odgovara sadašnjici.

Neka se čuje!
Gospodin, naime o kome je govor, sistematski progoni križarsku organizaciju, odnosno njene članove. Svima u gradu je poznata križarska organizacija i njeni ciljevi. Znate se i to, da svaki pravi vjernik — pa bio on rimokatolik ili ne — sa simpatijom prati razvoj ove organizacije. A znate se i to, da svaki bezvjerac ovu organizaciju ruši, gdje samo može, i pri tom se pokriva plaštem nacionalnosti i nacionalnih potreba. A da li je ovo istina, naime, da li je istinito njihovo prkazivanje, svima je jasno. Eto, taj gospodin profesor — koji se također pokriva plaštem

Kako ko misli o demokraciji?

Komuna je u dvoumici

Molim Vas lijepo, da Vas neko „zeza“, bi li Vam to bilo drago? Ili moguće ugođeno?... Ali, ako Vas neko „zeza“, pa Vi njemu odvrataete isto, to je ugodno! (Uostalom, to ne miriši ni po politički, ni po tzv. „klerikalno“).

Uzmimo šibensku „pjacu“ gdje se prodaje nazovimo demokracija, socijalizam — (dosljedno) komunizam, fašizam itd. Svak nosi svoju pamet — da tako rečemo — u korpi kao da je zelje na prodaju.

Mislim da ste me, dragi prijatelju, potpuno shvatili. Naime, mislim da govorim o demokraciji i kako ko o njoj misli.

Ne znam, da li su Vam poznati stari zmajevi o kojima Vam je baka uz krevet pričala. Rekli bismo, da su zmajevi životinje sa mnogo glava. Strašni su i alapljivi i proždrljivi. Jedno govore, drugo rađe. Poput oluje dojure iz oblaka i navale na ljude.

Evangelje bi reklo: Čuvajte se krivih proroka koji k Vama dolaze u ruhu ovcjem a unutra su vući grabežljivi. — — Čuvajte se i po plodovima njihovim poznate ih... I sići će Antikrist i obećati i brda i doline, a dobićete paklene jazbine... Čuvajte ih se!

Sada da rekнем nešto o političkoj situaciji u zemlji (na zemlji). U zemlji su se sastale sve demokratske sile koje su čisto na nacionalnom (hrvatskom ili srpskom) stanovitu. Dakle, odbacuju internacionalizam i propagiraju svoju narodnu kulturu. Ali što se dešava? Komuna (ili komunisti koji su sve prije nego Hrvati ili Srbi) obradovala se novorođenom Sporazumu i zapalila na Staljinovom oltaru svijetla za njegovu zdravlje. Zašto? Zato što je na pr-

Život Šibenika

POMEN BLGPK. KRALJU. 9. t. mj., na dan godišnjice smrti blgpk. Kralja Aleksandra, u katedrali sv. Jakova preuzv. biskup održao je žalobnu funkciju uz asistenciju, kojoj su prisustvovali brojni predstavnici civilnih i vojnih vlasti te nacionalnih ustanova i društava.

KR. NAMJESNIK G. PEROVIĆ posjetio je 6. t. mj. naš grad. Tom prilikom razgledao je novu gimnaziju te najnovije radove i preinake u gradu.

NOVI DIREKTOR TVORNICE „LA DALMATIENNE“. Ovih dana došao je u Šibenik novi direktor ovdješnje tvornice Ing. g. Somoy. Govori se, da je imenovanje novoga direktora u vezi sa počimanjem rada u tvornici.

ZA JAVNE RADOVE U ŠIBENSKOM KOTARU odobrilo je Ministarstvo 580 hiljada dinara, i to: za bunar u Bribirskim Mostinama 20 hiljada, za dovršenje Bribirnice 180 hiljada, za vodovod u Šibeniku

Dakle, mi ne ćemo „demokraciju“ sile, tiranije i kundaka; ne ćemo „demokraciju“ krvi i ubijanja, tlačanja i progonstva; ne ćemo „demokraciju“ Moskve i „pučke fronte“, već mi smo za demokraciju koja se temelji na ljubavi i pravdi, za pravu, kršćansku demokraciju. Takva demokracija nije ni ne smije biti samo prazna riječ!

Šibenik, 12. X. 1937.

Peč

nacionalnosti, t. j. član je Sokola — neumorno radi oko udaljšivanja Malih Križara iz njihove organizacije. Prijeti po sali za učenje, praska, kumi, obećaje, nudi učenici-ma brda i doline, samo da odu iz križarske organizacije i predu — zamislite — u Sokol.

A sad se pitamo: Da li je ovo na čast i Sokolu? Pri tome treba uzeti u obzir, da preko slabih i rdavih ocjena, opasaka i izrugivanja mnoga se djeca našla povrijeđena u svom ponosu i osvjedočenju te tražila zaštitu. Roditelji su se obratili na upravu križarske organizacije. Odatle će doći delegat, da nakostrušenog profesora pogladi.

Upozoravamo javnost na ovo pitajuć: je: Da li će Sokol išta tim dobiti i da li će nacionalnost poskočiti u cijeni?

E—ta

biteljskoga života. — U nedjelju 1 t. mj. u 5 sati popodne u Katoličkom Dvoru biće na redoviti mjesečni sastanak, na koji su dužne doći sve članice. — Preporučam članicama, da u nedjelju 17. t. mj. u što većem broju prisustvuju satu klanjanja u crkvi sv. Luce od 4 do 5 sati popodne. — Don Ante Radić.

SAT KLANJANJA s propovijedu bit u nedjelju 17. t. mj. u crkvi sv. Luce od 4—5 sati popodne.

PRICESIT I SAT KLANJANJA KR. ZARICA. U nedjelju 17. t. mj. u 7 sati ujutro je zajednička sv. Misa i sv. pr. čest svih Križarica i Malih Križarica crkvi sv. Ivana. Popodne od 4—5 sati je sat klanjanja u crkvi sv. Luce na koji su također sve dužne doći. — Duhovnik.

U FOND NASEGA LISTA darovao je don Ante Radić Din 10, da počast uspomenu pk. Antuna Kirigina. — Uprava harno zahvaljuje.

Poruke Uprave

UGLEDALI SE I DRUGI! Do Niko Perkušić, novi dušobrižnik Raslina (kraj Zatona), piše nam: „Poslije 3 mjeseca, otkada nijesam pr. mao naš dragi „Katolik“, osjećao sam neku prazninu i nezaovoljstvo. Zanimom pošiljkom „Katolika“ ispunjen je ta praznina i čovjek ima naslađ. čitati ga. Tako isto i moji župljan. Čim sam im progovorio o značenju katoličke štampe, napose „Katolika“ odmah su razgrabili ono 10 primjeraka. Da ih je bilo još i više, otišlo bi Radi toga, molim Vas, gosp. uredni. če, povećajte pošiljku na 20 primjeraka, jer će sigurno biti rasprošani.“ Tako valja! Slijedili ga i drugi u toj svetoj dužnosti današnjih ozbiljnih vremena!

Križarske vijesti

ODRŽANE PRIREDBE. U nedjelju 10. listopada održana je veća proslava Križarskoga dana u Sarajevu, te u Zoviku kod Brčkoga.

ODRŽANI TECAJEVI. Održan je križarski tečaj za područje seljačkih križarskih brašava u okolici Brčkoga u Zoviku. Tečaj je vrlo dobro uspio, a vodili su ga br. Mesic i br. Blažek.

NAJAVLJENI TECAJEVI. Najavljeni su tečajevi u Šibeniku 30. i 31. X. t. 1. XI. gdje će biti okružni tečaj. Društvo neka se što prije obrate na Okružni Šibenski, jer na tečaju treba da budu zastupani sa sva društva. — Iste dane je tečaj Rijeci kod Koprivnice. — U Dubrovniku bit će tehnički tečaj 31. X. t. 1. i 2. XI. za cijelo područje okružja Dubrovnik, a prijave se šalju na Okružje Dubrovnik — Sjemenište.

Po svijetu

VOJNICKA POMOĆ ITALIJE JAPANU. Italija će vojnički priskočiti u pomoć Japanu, ako se Japan zarati s Rusijom te s njegova borba u Kini pretvori u otvoren rat s komunizmom.

STANOVNIŠTVO RUMUNJSKE. Rumunjska ima 19 milijuna i 422 hiljada stanovnika.

CITAVU TVORNICU PREDAO JI RADNICIMA jedan tvorničar trikotaže Los Angelesu. Radnici će mu u mjesečnim obrocima otplaćivati tvornicu. Izjavio je da je to učinio zato, što su mu dosadili učestali štrajkovi radnika.

NAJVEĆA CRKVA NA SVIJETU građi se u Liverpoolu. Po veličini i prostiranosti bit će veća od bazilike sv. Petra u Rimu. Izgradnja te crkve stajat će oko 3 milijuna funti sterlinga. Podižu je engleski katolici, koji su skoro sav taj novac dobili sakupljanjem dobrovoljnih doprinosa.

PRODAJA KUĆA

Crkvinarstvo Nove Crkve u Šibeniku prodaje 3 kuće. Sve 3 kuće nalaze se na Goricu. Interesenti neka pošalju svoje molbe ponude do 31. t. mj. na: CRKVINARSTVO NOVE CRKVE (Gradski župski Ured sv. Jakova — Šibenik, Ul. Kralja Tomislava br. 53).

Svoj k svome!

Svoj k svome!

Odlikovana Tvornica Voštanih Svijeća
VLADIMIRA KULIĆA — NASLJEDNICI

ŠIBENIK